

De Strafkamer van de Hoge Raad, voorgezeten door prof. Taverne, dacht er, wat dit laatste punt betrof, anders over: zij had de behoefte, zich bij uitstek over die toetsingsvraag uit te spreken, en zonder enig overleg met de beide andere Kamers deed zij dit op 12 januari '42 in een arrest dat de volgende (door ons gemakshalve genummerde) overwegingen bevatte:

1. dat het besluit 71/1941 moet worden beschouwd als een door de bezettende macht genomen maatregel van wetgevende aard en dat aan een zodanig kracht van wet hebbend voorschrift onder de huidige omstandigheden het karakter van wet in de zin der Nederlandse wetgeving niet kan worden ontzegd; . . .

2. dat . . . de Nederlandse rechter de innerlijke waarde of billijkheid ener wet niet mag beoordelen en een wet niet mag toetsen aan een verdrag zoals dat waarvan het Landoorlogreglement-1907 deel uitmaakt, en evenmin aan een voorschrift als het . . . Decreet van de *Führer*;

3. dat voorts noch de geschiedenis noch de woorden van artikel 43 van het meergenoemde Landoorlogreglement enige grond opleveren om aan te nemen dat bij de vaststelling de bedoeling is geweest om aan de overeenkomstig de strekking van dat artikel in een bezet gebied in functie gebleven rechterlijke macht de bevoegdheid te verlenen om de maatregelen, door de bezetter ter behartiging van de in dat artikel genoemde belangen getroffen, te toetsen aan de eis dat daarbij, behoudens volstrekte verhindering, de in dat land geldende wetten worden geëerbiedigd;

4. dat eindelijk ook uit de Nederlandse parlementaire geschiedenis betreffende het Landoorlogreglement generlei aanwijzing valt te putten dat toentertijd de bedoeling of zelfs maar de gedachte aanwezig is geweest dat in het in dat reglement voorziene geval van een bezetting de Nederlandse rechterlijke macht een toetsingsbevoegdheid zou hebben, als in het middel bedoeld;

dat dus het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep.¹

In zijn bewoordingen en in zijn strekking ging dit arrest zo ver als de bezetter maar kon wensen.

Ten eerste (overweging 1) stelde het, dat niet alleen het besluit betreffende de invoering van de economische rechtspraak maar elke 'door de bezettende macht genomen maatregel van wetgevende aard' (*alle* verordeningen, *alle* algemene besluiten der secretarissen-generaal) 'onder de huidige omstandigheden het karakter van wet in de zin der Nederlandse wetgeving' bezaten: zij moesten dus alle nageleefd worden en op overtreding stond, aldus de Hoge Raad, terecht straf. Ten tweede (overweging 2) stelde het arrest dat de Nederlandse rechter geen enkele bevoegdheid bezat om die verordeningen en

¹ Aangehaald a.v.